

12. Juni 1906.

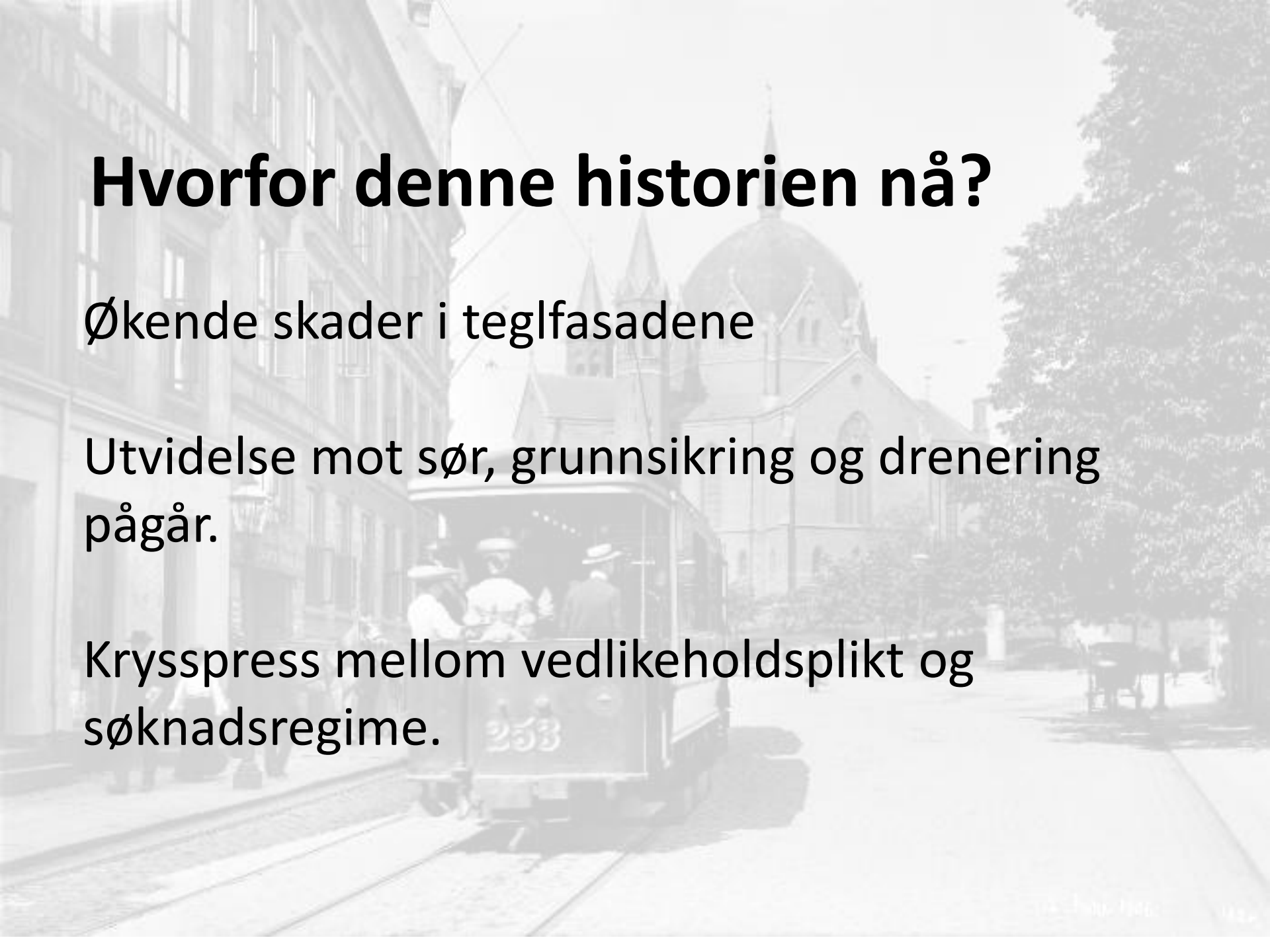
1324

Hvorfor denne historien nå?

Økende skader i teglfasadene

Utvidelse mot sør, grunnsikring og drenering pågår.

Krysspress mellom vedlikeholdsplikt og søknadsregime.

Kort om kirken

Innviet 1858; sentralkirke i ubehandlet rød fasadetegl.

Arkitekt, De Chateauneuf, omarbeidet av Schirmer & von Hanno (1850–51).

Åttekantet skip, apsis, grunne tverrskip, to slanke åttekantede tårn; stor kuppel.

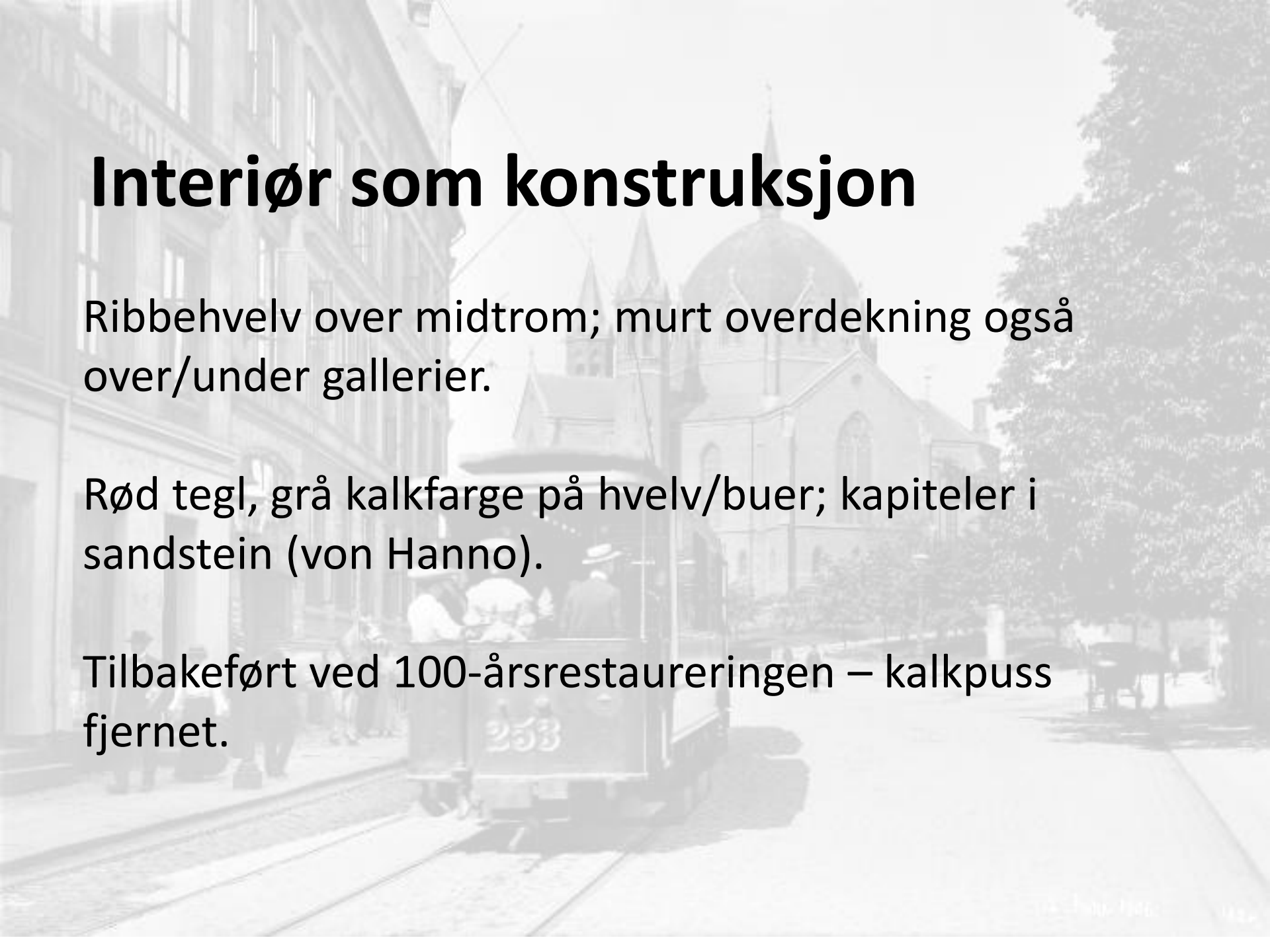

Interiør som konstruksjon

Ribbehvelv over midtrom; murt overdekning også over/under gallerier.

Rød tegl, grå kalkfarge på hvelv/buer; kapiteler i sandstein (von Hanno).

Tilbakeført ved 100-årsrestaureringen – kalkpuss fjernet.

Tidslinje: Inngrep og vedlikehold

1956–58: Restaurering og tilbakeføring.

1995: Takarbeider (skifer/kobber), råteskader; tilknyttet murreparasjoner.

2022→: Ny menighetsdel, grunnforsterkning, drenering; alunskifer og setninger.

Mørtelanalyser (SINTEF)

Spekkemørtel: Kalkbasert m/hydraulisk andel (KC 81/19/299), høy SO_3 ; gjennomkarbonatisert.

Kalkmørtel: Kalk m/hydraulisk andel (KC 71/29/765), høy tilslagsandel; gjennomkarbonatisert.

Tolkning: ikke ren luftkalk – men kalk med hydrauliske egenskaper.

Veggoppbygging: det skjulte systemet

- Yttervegg målt til 990 mm → 3-steins mur
- Kameraundersøkelser: hulstein i kjernen – tidlig ‘pust’
- Over hvelv: innsnevring til ~660 mm (2 stein) – andre fukt/varmeforhold

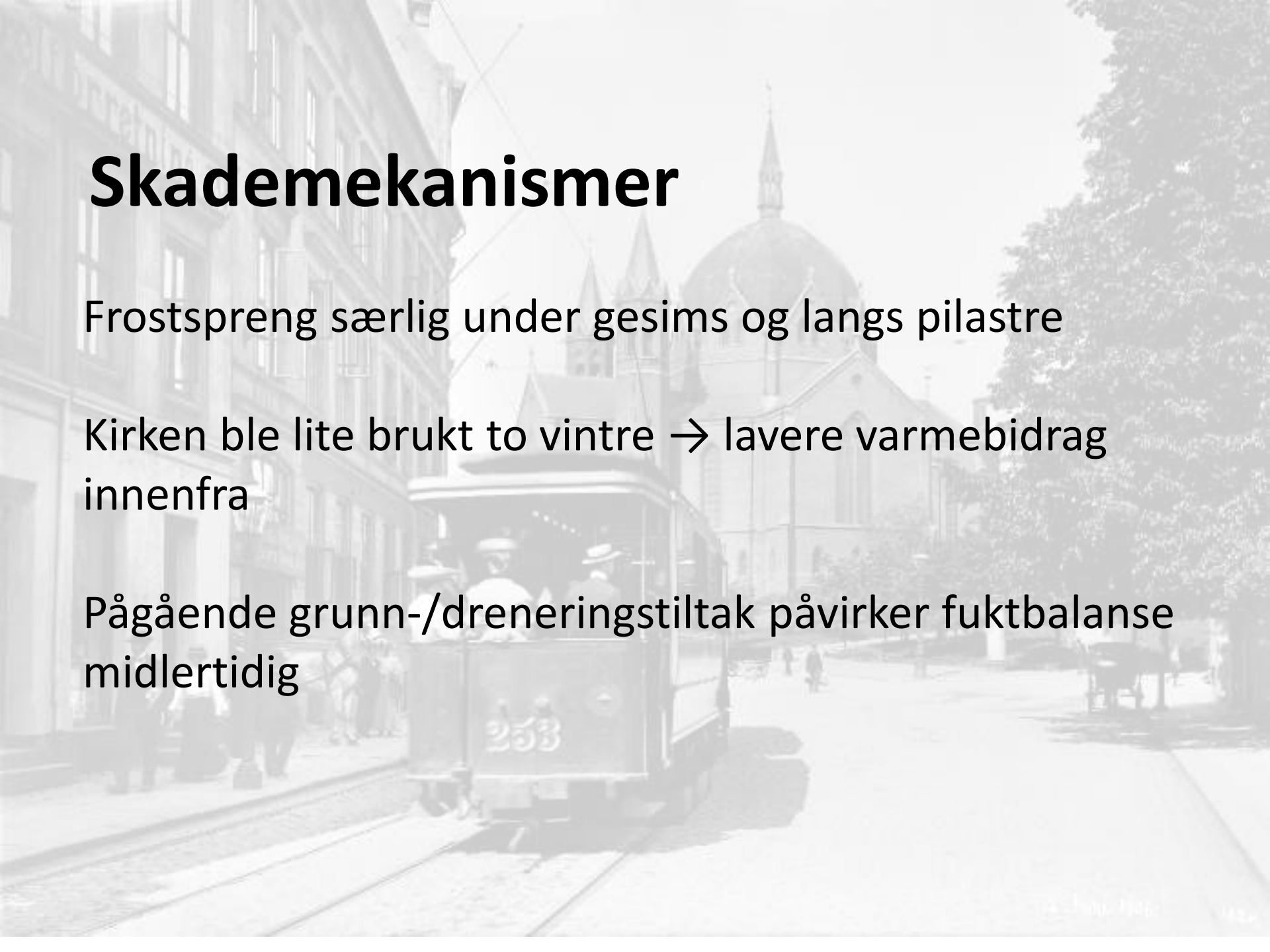

Skademekanismer

Frostspreng særlig under gesims og langs pilastre

Kirken ble lite brukt to vintre → lavere varmebidrag innenfra

Pågående grunn-/dreneringstiltak påvirker fuktbalanse midlertidig

Regelverk og praksis

KBF-søknad (2025) om rensing/istandsetting tolket som vedlikehold.

Vernemyndigheter:

Utskifting av tegl/fuge = søknadspliktig tiltak → biskopens godkjenning før KBF.

Risiko 2026

Ny menighetsdel planlagt åpnet april 2026 - fasadeutbedring trolig ikke finansiert i år.

Sikringsarbeider kan bli nødvendig (gesims/pilastre).

Ytterste konsekvens ved manglende vedlikehold - stenging.

Tiltakspaletten

Fasaderens

Impregnering?

Temperering

Riktig mørtel

Beslutningsmatrise:

Prosess:

Felles definisjon mellom Eier - Riksantikvaren - Rådgivere før KBF-løp.

Tiltak:

Systematisk og løpende vedlikehold

Vedlikehold:

Tiltakskort tuftet på ovenstående

12. Juni 1906.

1324